



**Уманський національний університет
Бібліотека**

Музеї Києва



**Підготувала:
Марія Фіткаленко,
провідний бібліотекар**

Умань, 2025



До Міжнародного дня музеїв



Золоті ворота

музей-реставрація головної міської брами стародавнього Києва та символ сучасної столиці. В самому центрі міста знаходяться залишки фортифікаційної споруди XI ст., через яку проїжджали найвищі чини Київської Русі, а за уявленням русинів через “небесну браму” заходило до міста сонце. Тоді – найурочистіша велична брама, сьогодні – одна з найдавніших датованих споруд Східної Європи.

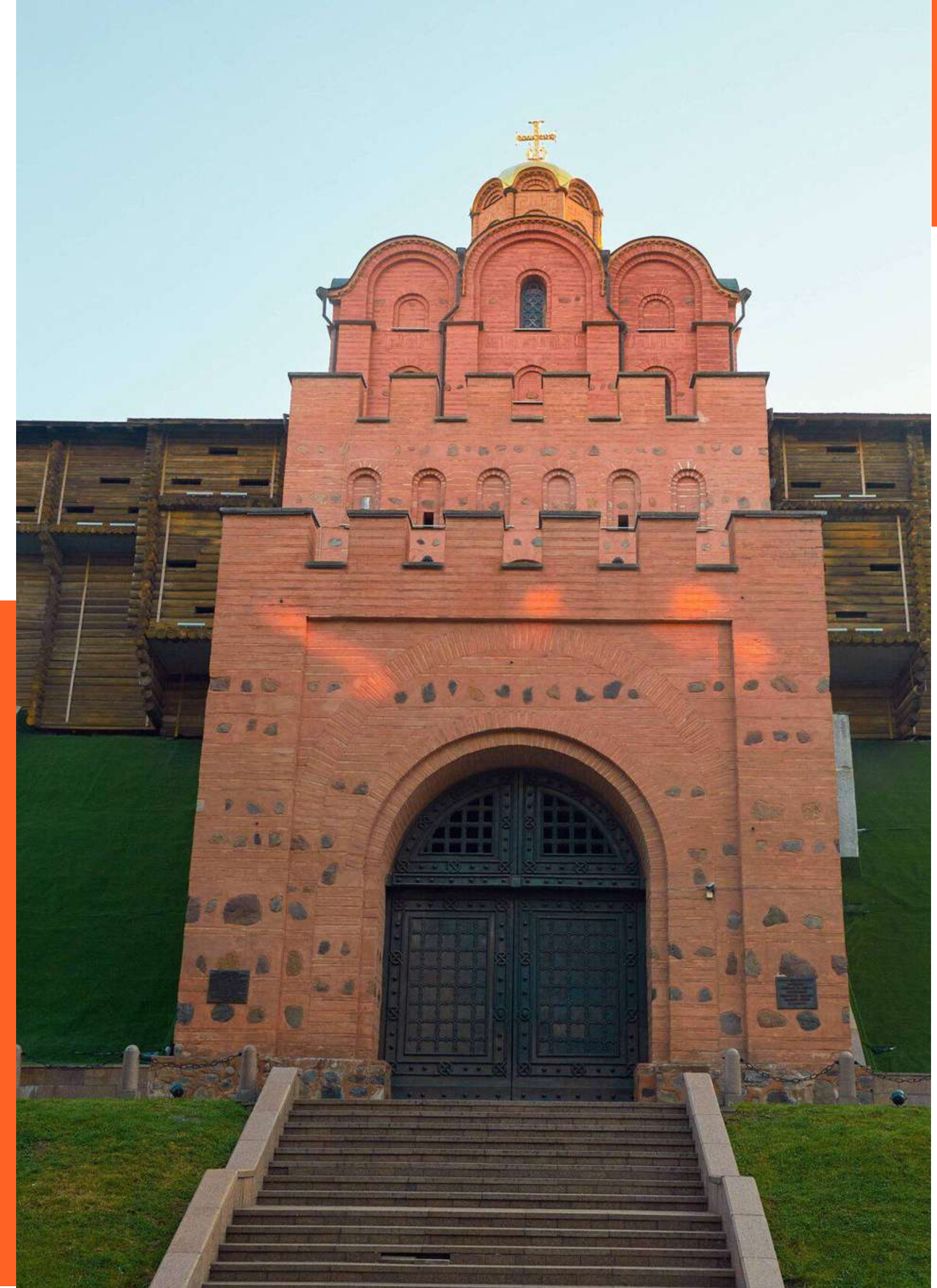


Золоті ворота та пам'ятник Ярославу Мудрому



Руїни Золотих воріт знаходилися під землею близько 80 років. За ініціативою археолога К. Лохвицького у 1832 році розпочалися розкопки Золотих воріт.

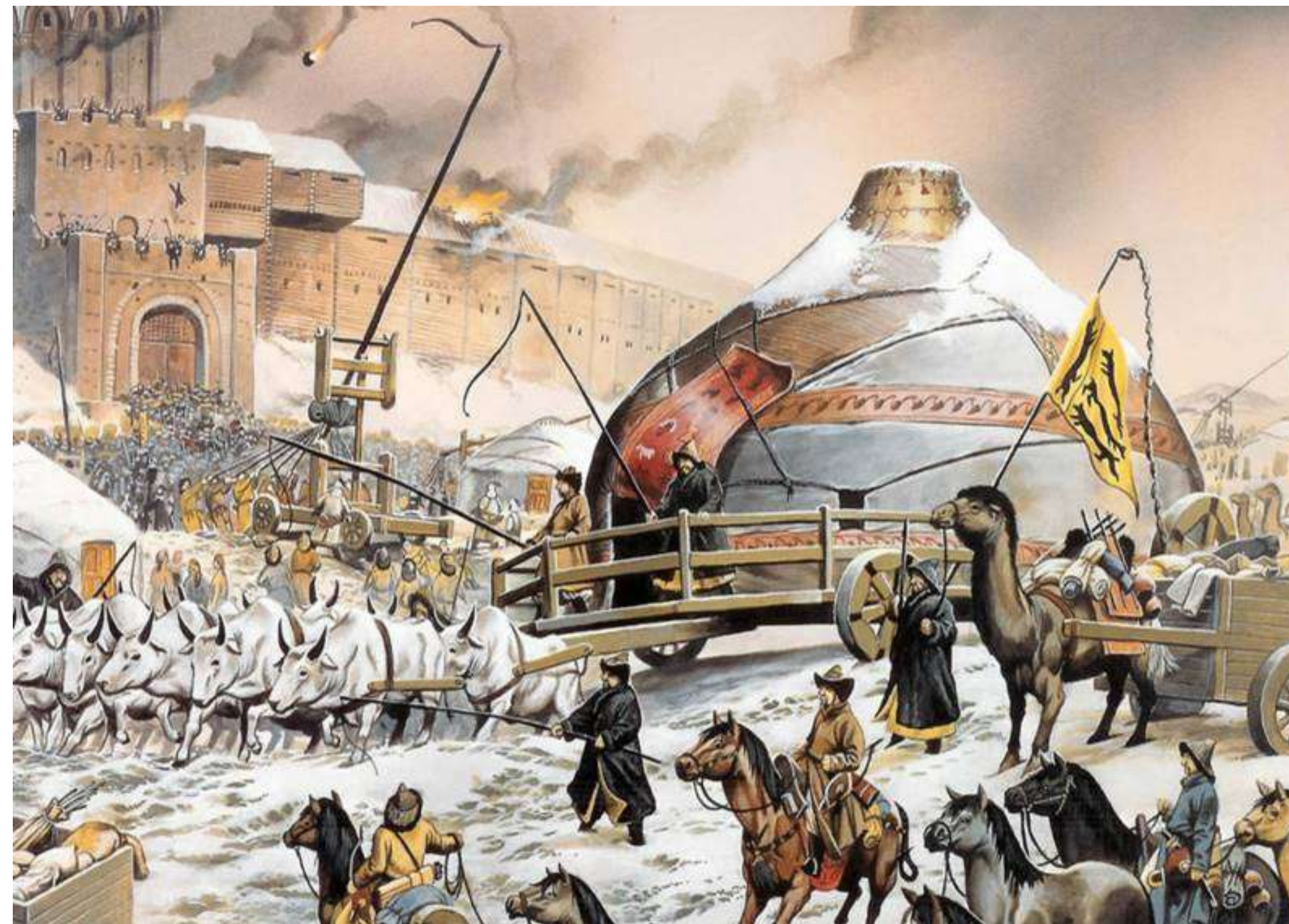
Щоб зберегти пам'ятку, в 1970 році влада Києва вирішила заново їх відбудувати. Відкриття нових Золотих воріт відбулося в травні 1982 року, в рік святкування 1500-річчя Києва.





Оборона Києва від Батия 1240 року

Головними свідченнями про стан Києва і зокрема Золотих воріт у середині XVII століття є замальовки голландського художника Абрагама ван Вестерфельда. Цей талановитий митець був художником при дворі литовського гетьмана Януша Радзивіла і став свідком народно-визвольної війни 1649-1651 років. Свої враження і переживання Абрагам передавав у вигляді малюнків. Так, згідно зі збереженими копіями його робіт, Золоті ворота у 1651 році ще мали склепіння над проїздом, вціліли арки та рештки надбрамної церкви.





Музей «Золоті ворота»



Нині у триярусному павільйоні воріт розташований музей, який розповість Вам історію пам'ятки та фортифікації Києва загалом. Окрасою музею є руїни стін Золотих воріт, а також оглядовий майданчик та надбрамна церква. Навколо розкинувся Золотоворітський сквер із старовинним чавунним фонтаном. Доповнив композицію пам'ятник Ярославу Мудрому, що тримає на долоні Софію Київську в мініатюрі. Неперевершена акустика дозволяє проводити в стінах музею концерти та драматичні вистави, а також невід'ємною частиною є виставки давньоруської тематики.



Музей старожитностей та мистецтв Київ – 1904

Музей старожитностей та мистецтв — перша назва закладу, яка надалі змінювалася 13 разів. Першу будівлю для музею збудували на кошти киян, за проектом видатного київського архітектора Владислава Городецького. Найпершим у музеї був сформований археологічний відділ під керівництвом знаного українського археолога Вікентія Хвойки. Він першим в Україні дослідив поселення трипільської культури.

У часи становлення музею, його підтримували відомі меценати, зокрема родини Терещенків та Ханенків. Вони фінансували археологічні експедиції, сприяли формуванню історичних та етнографічних колекцій.



(нині Національний музей історії України)

Національний музей історії України 2015 рік

один із провідних музеїв,
який відображає історію
України від найдавніших
часів до сьогодення.
Музей розпочав свою
діяльність у 1899 році у
недобудованому
приміщенні на вулиці, що
до 1919 року мала назву
Олександрівська, а нині це
Михайла Грушевського, 6.





Експонати музею



У Національному музеї історії України можна простежити основні віхи розвитку суспільства на території Української держави, починаючи від глибокої давнини, і закінчуючи найсучаснішими подіями. Матеріальні свідчення трипільської культури (в VI-III тис. до н.е), військова зброя половців, експонати періоду Київської Русі, більш пізні матеріали часів Радянського Союзу, а також невелика експозиція, що розповідає про події Помаранчової революції (2004 рік).

Національний художній музей України

Найважливіший художній музей, адже тут зібрано шедеври саме нашого, українського мистецтва від часів Київської Русі до сьогодення. Він був заснований ще наприкінці ХІХ ст. за ініціативою української інтелігенції як перший публічний музей Києва. Унікальною є і сама будівля в стилі неокласицизму – один із витворів архітектора Владислава Городецького. Величезна збірка українського сакрального мистецтва, насамперед епохи бароко, містить ікони та іконостаси, поліхромну скульптуру, стародруки. Дуже цікавою є збірка українських художників-новаторів ХХ століття, серед яких – Олександр Богомазов, Олександра Екстер, Адальберт Ерделі, Михайло Бойчук і його школа, Федір Кричевський, Тетяна Яблонська, Микола Глущенко.





Національний заповідник «Софія Київська»

У 1990 році Софійський собор з комплексом монастирських споруд XVIII ст. на його території включено до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Фондові колекції заповідника нараховують понад 80,0 тис. одиниць: це археологічні колекції, предмети декоративно-прикладного мистецтва, унікальні архітектурні проєкти різних років, велика колекція фотоматеріалів тощо.

Церква-музей Спас на Берестові

Шедеври українського іконопису можна побачити не лише в музейних залах, а й у самих стародавніх церквах. Так, статус музею мають Софія Київська, Андріївська та Кирилівська церкви. А щойно після тривалої реставрації для відвідувачів відкрилася і церква Спаса на Берестові, що біля Києво-Печерської лаври. У храмі, збудованому за княжих часів, збереглися унікальні фрески XI–XII ст. та стінопис XVII ст., створений після відновлення занедалої церкви митрополитом Петром Могилою у 1640-х роках.



Андріївська церква



Пам'ятка історії, архітектури, живопису XVIII ст. світового значення. Вона збудована у 1747-1762 роках у стилі бароко за проектом видатного архітектора Ф.-Б. Растреллі. Довершеність ліній, чіткі пропорції, дивовижна гармонія форм і навколишнього ландшафту здобули їй загальне визнання і славу.

Основним декоративним та ідейно-художнім компонентом інтер'єру є іконостас висотою 23,4 м. В іконостасі Андріївської церкви знаходиться 39 ікон, які дають чітке уявлення про характер церковного живопису середини XVIII ст.



Кирилівська церква



Це справжній шедевр архітектури та скарбниця безцінних витворів мистецтва. Кирилівська церква є об'єктом Попереднього Списку ЮНЕСКО (кандидатом на вступ).

Сучасне архітектурне обличчя церкви – результат роботи геніального архітектора Івана Григоровича-Барського, але ще більшу цінність мають фрески XII століття, якими вкрито стіни храму, та розписи XIX століття, серед яких шедеври Михаїла Врубеля.

Музей історичних коштовностей України

Серед численних музеїв, що діють на території Києво-Печерської лаври, не можна проминути Музей історичних коштовностей – філію Національного музею історії України. Більшість експонатів – це коштовні ювелірні вироби, знайдені археологами під час розкопок курганів. Тут можна побачити знамените скіфське золото, античні ювелірні вироби з причорноморських грецьких міст-колоній, коштовні оздоби гунів, аварів, печенігів, половців, монголо-татарів, вироби майстрів Київської Русі. Також у музеї представлено ювелірні вироби XVI–XX ст. України та інших країн Європи та Азії, зокрема – унікальну колекцію єврейського культового срібла. Є в музеї і роботи сучасних українських ювелірів.



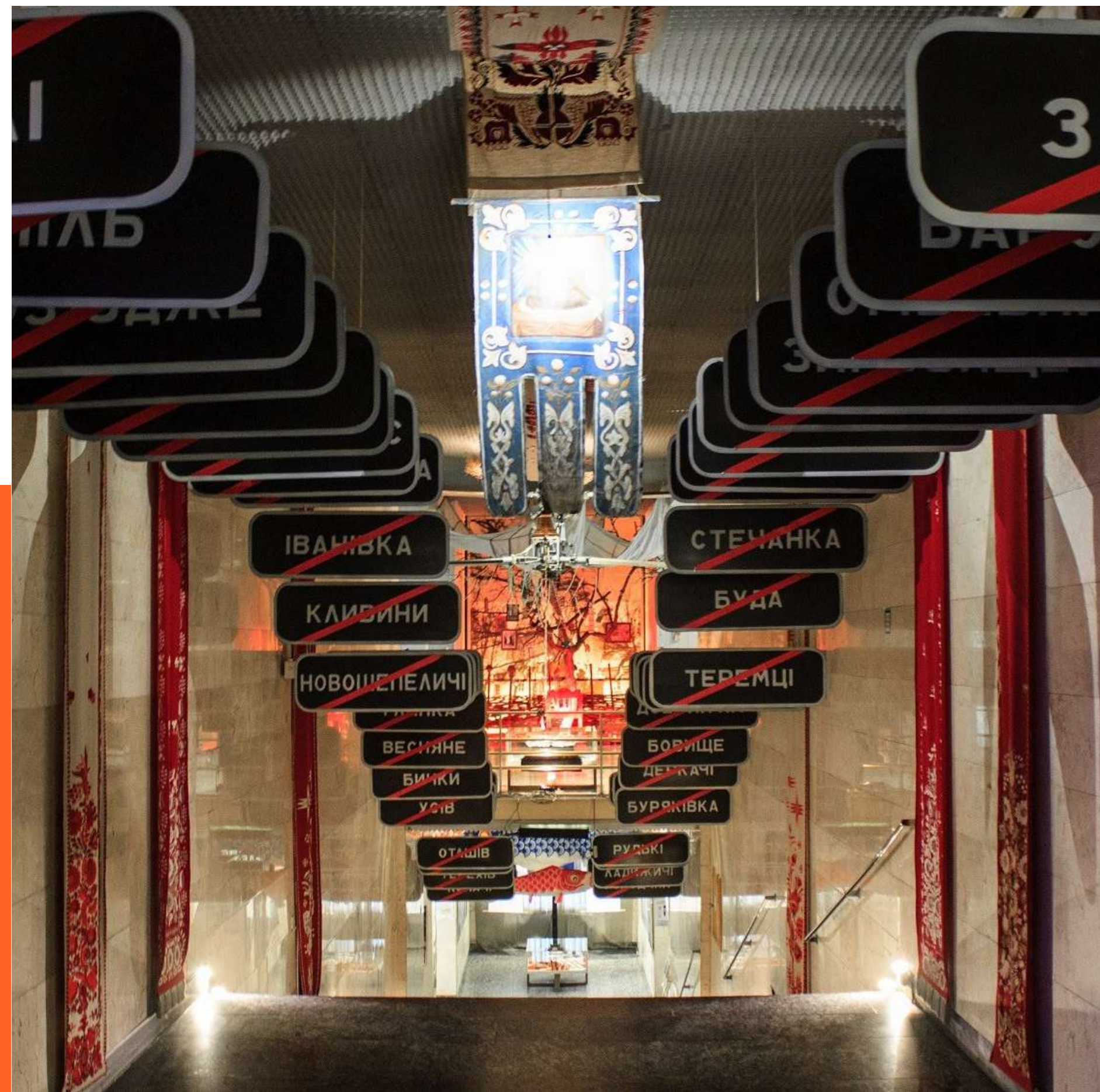
Музей становлення української нації



Відкрився у серпні 2019 року, розташований під монументом «Батьківщина-мати». Це інноваційний інтерактивний музей, де історію можна не лише побачити і почути, а й відчути на запах. А з деякими історичними діячами — навіть поговорити, натиснувши на потрібну кнопку. Усе в цьому музеї зроблено по-сучасному: щоб швидко оплатити вхід, достатньо піднести платіжну картку, смартфон чи браслет до термінала на турнікеті, а за допомогою QR-коду можна вибрати мову аудіогіда.

Національний музей «Чорнобиль»

Багато українців ніколи не були в цьому музеї й навіть не уявляють, яким популярним він є всі ці роки в іноземних туристів, які нерідко прямують самотуди, ледве діставшись Києва. Цей музей чи не першим в Україні створив мультимедійну експозицію, відео, звук і 3D-проекції покликані ще глибше занурити відвідувача у трагічну історію Чорнобильської катастрофи. Так само сильні емоції викликає художнє вирішення музею, що зачіпає за серце абсолютно кожного. Для повноти сприйняття радимо відвідати музей з «живим» екскурсоводом, хоча тут є й аудіогіди, записані як українською, так і багатьма іноземними мовами. Нерідко в музеї відбуваються українсько-японські виставки, адже саме Японії довелося пережити дві радіаційні катастрофи – Хіросіму й Нагасакі, а в наш час – Фукусіму.





Державний музей авіації України

Державний музей авіації України імені Олега Антонова є найбільшим технічним музеєм країни й розташований неподалік від аеропорту «Київ» (Жуляни). Просто неба тут виставлено понад вісімдесят бортів – пасажирських і навчально-тренувальних літаків, літаків-винищувачів, ракетноносців, гвинтокрилів. До чотирьох літаків і двох гвинтокрилів можна зайти усередину й навіть посидіти в кабіні пілота

Національний музей народної архітектури та побуту України

Найбільший в країні музей просто неба, де зібрано понад 300 будівель. Його територія розділена на зони, що представляють етнографічні регіони України: Наддніпрянщину, Слобожанщину, Полісся, Полтавщину, Поділля, Карпати. У Пирогів ідуть гуляти на цілий день, адже територія – величезна, і біля кожної мальовничої хатки, церкви, вітряка хочеться сфотографуватися.

У музеї часто відбуваються реконструкції народних обрядів, концерти та майстер-класи з традиційних ремесел.



(Пирогів, Київ)



Музей мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків

Музей Ханенків у Києві має найбагатшу колекцію зарубіжного мистецтва в нашій країні. Йдеться про італійський живопис XIV–XVIII століть, полотна художників Нідерландів, Фландрії та Голландії XV–XVII століть, Іспанії XV–XVII століть, Франції XVII–XIX століть; візантійські ікони VI–VII століть; скульптури доби Середньовіччя та Ренесансу, серед яких роботи майстерень Лоренцо Гіберті, Донателло, Луки де ла Роббіа, Джованні да Болонья, Бенвенуто Челліні, Ніколи Кордье та Антоніо Канова; вироби з бронзи та слонової кістки, меблі похи Відродження, італійська майоліка, венеційське скло, порцеляна провідних європейських мануфактур, лімозькі емалі, брюссельські шпалери, тканини та килими з мусульманської культури, та багато іншого.





Експонати музею





Національний музей «Київська картинна галерея»

музей образотворчого мистецтва в м. Києві. Розташований у приміщеннях будинку Федора Терещенка (кін. XIX—поч. XX ст.; архітектори — Володимир Ніколаєв, Андрій Гун) по вулиці Терещенківська, 9. За 100 років існування музей перетворився на свого роду візитну картку міста та всієї України. За цей час було видано декілька путівників, кожен з яких ставав відображенням музейної колекції та певної доби. Але передусім це завжди була книга про мистецтво, що вело до нескінченно прекрасного й різноманітного світу художньої творчості.



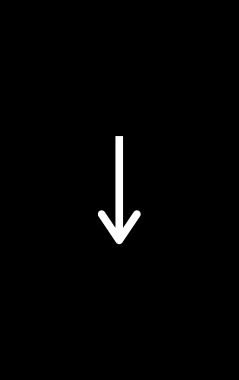
Експонати музею



Національний музей літератури України

Музей знаходиться за адресою: місто Київ, вулиця Богдана Хмельницького. Його експозиція досить велика, вона охоплює всі періоди розвитку української літератури, починаючи етапом Київської Русі й закінчуючи сучасністю. Серед реліквій музею — прижиттєві видання творів видатних та сучасних письменників, часописи та альманахи XIX — поч. XX ст., твори відомих художників, документальні матеріали. У музеї постійно проводяться літературні зустрічі, фестивалі культури, вручення літературних премій, презентації книжкових і періодичних видань, вечори за участю письменників, вчених, художників, майстрів мистецтв. Працюють Клуб вихідного дня, лекторій, Клуб шанувальників модерної літератури, літературно-мистецька студія, музична вітальня, школа народознавства, відвідувати які можуть усі охочі.





Експонати музею



Музей знаходиться за адресою : вул. Лаврська, 9, корпус 29 (безкоштовний вхід кожного першого понеділка місяця). В експозиції музею, яка займає площу 1500 м., представлено такі види народного мистецтва України: килимарство, ткацтво, вибійка, вишивка, різьблення та розпис по дереву, художня обробка шкіри, рогу та металу, скло, кераміка, порцеляна і фаянс, писанкарство, декоративний розпис та іконопис.

Музей українського декоративного мистецтва





**Експонати
музею**

Музей гетьманства



Музей знаходиться за адресою: місто Київ, вулиця Спаська, 16-б. Основними завданнями Музею є збереження, комплектування, вивчення і використання пам'яток історії та культури України козацько-гетьманської доби та висвітлення проблем державотворення в Україні.

Музей гетьманства – це державний культурно-освітній та науково-дослідний заклад історичного профілю, осередок пам'яток матеріальної та духовної культури пов'язаних з історією та традиціями козацько-гетьманської доби.



Музей книги і друкарства України

Музей знаходиться за адресою вул. Лаврська, 9, корпус 9, 10 (безкоштовний вхід по неділях, а для школярів і студентів вхід вільний). У музеї зібрані близько 56 тисяч експонатів, що висвітлюють історію вітчизняної книги і книжкової справи від часів Київської Русі і до наших днів.



Експонати музею





Музей театального, музичного та кіномистецтва України



Музей знаходиться за адресою: вул. Лаврська, 9, корпус 26 (безкоштовний вхід щонеділі). У Музеї зібрана велика колекція пам'яток з історії розвитку мистецтв. Колекція постійно поповнюється новими матеріалами, що є ґрунтом для науково-дослідної, науково-консультативної, експозиційно-виставкової роботи, багатим джерелом для популяризації здобутків національного театру, музики та кіно. Містить багату бібліотеку мистецтвознавчої літератури. В музеї значна колекція бандур.





**Експонати
музею**



Літературно-меморіальний будинок-музей Т. Г. Шевченка

Музей знаходиться за адресою: пер. Тараса Шевченка, 8а (безкоштовний вхід остання середа місяця). Це літературно-меморіальний музей, присвячений Тарасу Шевченку, висвітлює київський період його життя. Розміщений у будинку чиновника Івана Житницького, спорудженому 1835 р. на колишньому Козиному болоті (тепер пров. Шевченка, 8-а, поруч із Майданом Незалежності). Тут квартирував поет з весни 1846 до свого арешту — 5 квітня 1847 року.



Музей знаходиться за адресою: Київ, вулиця Богдана Хмельницького, 15 (безкоштовний вхід для всіх в першу середу кожного місяця з 10.00 до 13.00). Наукова і просвітницька установа, один з провідних центрів розвитку природничих досліджень України, що діє в системі Національної академії наук України, та одночасно один із найбільших науково-природничих музеїв світу

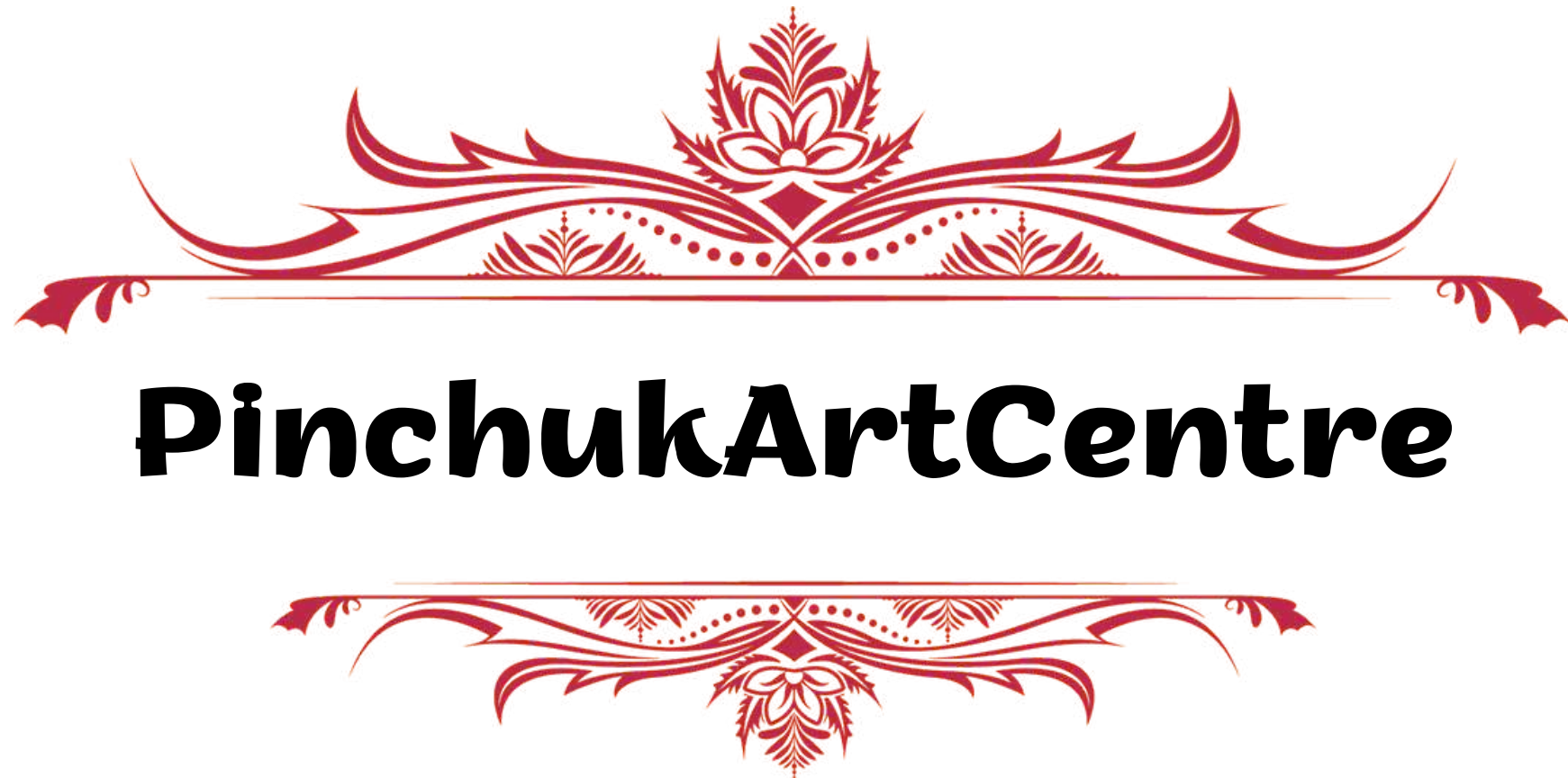
Національний науково-природничий музей НАН України





**Експонати
музею**





Музей знаходиться за адресою: вул. Велика Васильківська/Басейна 1/3-2). З моменту відкриття арт-центр став одним з найулюбленіших місць української молоді, всіх киян, а також численних туристів столиці. Зручний графік огляду виставок (з 12:00 до 21:00), а також вільний вхід надає чудові можливості для знайомства з найкращими творами сучасних художників. Завдяки PinchukArtCentre Київ став ще одним помітним місцем на мапі світового сучасного мистецтва.



Музей Івана Гончара

Заснований 1993 року на базі приватної колекції Івана Гончара — художника, скульптора та громадського діяча. Свою колекцію Іван Гончар почав збирати наприкінці 1950-х років. З подорожей по Україні художник привозив предмети народного мистецтва, виготовлені в різний час, що відбивають розмаїття культурних традицій країни. За кілька десятиліть грандіозної й копіткої колекційної та народознавчої роботи, Гончар зібрав унікальну колекцію, що стала початком теперішнього Українського центру народної творчості ім. Івана Гончара.



Музей-кімната Олеся Гончара



Музей, присвячений Олеся Гончару , відкритий 3 квітня 2018 року в Інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Музейна експозиція розташована в кімнаті, що відтворена за зразками кабінету Олеся Терентійовича у будинку Роліт, де письменник проживав з сім'єю. Музей не тільки привертає читачів, шанувальників та знавців творчості Олеся Гончара, але й тих, хто хоче дізнатися більше про видатну постать.

Родина письменника передала меблі та особисті речі письменника, щоб відобразити атмосферу, в якій творив Олександр Терентійович. Кожна річ тут особлива і має свій спогад, що додає особливої глибини та атмосфери.

Аптека-музей була відкрита в другій половині 1980-х років у будівлі першої київської аптеки. У 1728 році аптекар Йоганн Гейтер відкрив на Подолі першу приватну аптеку в Києві. У 1751 році вдова Гейтера запросила для управління аптекою провізора Георга-Фрідріха Бунге, який невдовзі одружився з її дочкою Катериною і став новим власником аптеки. У 1792 році після смерті Георга керувати аптекою почав його син Андрій Бунге. У 1810 році собі в допомоги він запросив провізора Івана Тецнера, котрий у 1825 році став повноправним власником.

Аптека-музей



Музей однієї вулиці

розташований на Андріївському узвозі і присвячений історії Андріївського узвозу.

Музей відкритий в 1991 році творчим об'єднанням «Майстер» і знаходився за адресою Андріївський узвіз, 22-Б. У грудні 1998 року музей переїхав у нове приміщення по Андріївському узвозу, 2-Б.

У двох залах постійної експозиції музею зібрані сотні справжніх предметів старовини — книги, картини, предмети меблів та одяг, фотографії та документи, які розповідають про історичні події, пов'язані з Андріївським узвозом, і його відомих мешканців.





Музей мікромініатюр Миколи Сядристого

На світі існують усього два музеї мікромініатюр – у Києво-Печерській лаврі та в карликовому гірському князівстві Андорра. Тож не чекайте відкриття кордонів та на власні очі подивіться підковану блоху у 20 разів меншу за макове зерня, троянду у волосині, караван золотих верблюдів у вушці голки та портрет балерини Плісецької на вишневій кісточці. І це лише мікроперелік тих дивовижних речей, які можна побачити в Музеї мікроскопічної мініатюри в Києво-Печерській лаврі.

Адреса: Київ, вул. Лаврська, 9 (територія національного заповідника «Києво-Печерська лавра», корпус 5).



Музей історії туалету



Навіть цій незамінній у побуті споруді потрібен музей. Загальна кількість виставлених у музеї унітазів складає близько 3 сотень експонатів, які занесені до «Національного реєстру рекордів України» і Книги рекордів Гіннеса за «найбільшу колекцію сувенірних унітазів у світі». І повірте: після цього музею ваше життя стане трошки інакшим. Приватний музей у Києві, відкритий у вересні 2007 року. Музей входить в ТОП-10 найпопулярніших та найцікавіших музеїв України.



**Експонати
музею**



Музей води

Музей розташований у відновленій вежі київського водогону та підземному резервуарі.

Завітайте сюди, щоб дізнатись, як влаштована система водопроводу, історію міських сполучень та споруд, підвищити обізнаність щодо цінності водних ресурсів, залучення громадян до пізнавально-розважального знайомства з властивостями та особливостями використання води.





**Дякуємо за
увагу!**

